

ДІЛО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 18., В. буд.
Канц. почт. шади. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефонів 565.
Гуківська
редакція не працює.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 5— К.
чвертьрічно . . . . . 15— „
піврічно . . . . . 28— „
річно . . . . . 36— „
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 4— К.
чвертьрічно . . . . . 12— „
піврічно . . . . . 22— „
річно . . . . . 44— „
в Німеччині:
місячно . . . . . 28— М.
піврічно . . . . . 56— „
За аміну адреси
платять ся 50 с.

Ціна оголошень:
Реклама в першому, другому, третьому
або в четвертому кварталі по 100 с. в день
у 1. в розмірах 10х10, в розмірах
15х15 ціна за квадратний сантиметр
2 К. Рекламні вставки в редакційній
частині газети і в інших виданнях.
Відокремлені оголошення по особливій
угоді. . . . .
Одні розмірні копії
у Львові с.
на провінції с.

Видає: Видавничий Союз „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Паньків.

Ненависть польської душі.

Від першої хвили утворення Західно-Української Народної Республіки аж до нинішнього дня не відзивався з українських кругів ані один голос ненависти супроти Поляків, ані один пошук відплати за дотеперішнє поневолення. Не тільки відповідальні представники державної влади Республіки, але й ціле українське громадянство стоїть згідно на тим, що наше відношення до Поляків повинно бути таке, щоб вони могли бути добрими горожанами Республіки.

Ся провідна думка присвічувала нам при обійняттю влади на нашій землі і організації нашого державного життя. В пілім краю ніде не сповнено на польських горожанах насильства, їх особи і маєток є скрізь хоронені.

Навіть у Львові, де вже третій тиждень іде завзята боротьба між військом Республіки й польськими відділами, які підняли оружжя проти Республіки, — ми боремося тільки проти озброєних польських відділів, а не проти польського населення, яке на рівні з українським має повну правну охорону.

Так відносилися ми до Поляків. А як Поляки відносяться до нас?

Поляки все ще стоять на становищі, що український народ має бути рабом Польщі. Поведення Поляків свідчить, що на їх думку не обов'язує їх супроти України ніяка етика, що в боротьбі з Українцями всякі способи дозволені.

Візьмім хочби львівські відносини. Між Українцями й Поляками ведуться переговори, які мають за ціль спинити пролив крові і довести до порозуміння.

Маючи на увазі сю ціль, українські відповідальні круги й українська преса роблять усе можливе, щоби злагіднювати справедливе розв'язання українського населення й українського війська. З цієї сторони не появилася ані одна підбурююча відозва чи стаття проти польського народу. Що більше, навіть появилася з підписами відомих українських діячів польська відозва, звернена до польського громадянства з покликом до згоди.

Як на се відповідають Поляки? Коли одні з них ведуть переговори, то рівночасно другі займаються підбурюванням польського населення проти всього, що українське.

Взяти приклад польський дневник, який виходить по польським боці львівського фронту. Кожде число від початку до кінця наповнене лайками й підбурюванням, зверненими не проти українського війська, не проти української державної влади, але проти цілого українського народу.

Або появилася польська відозва з тенденційним представленням ходу мирових переговорів. Відозва, подавши польські умови, старасться звалити винув за дальший пролив крові на Українців, які — мовляв — ті умови відкинули. Очевидно, про річеве представлення справи, про умови й аргументи обох сторін, нема мови. Відозва, очевидно, анонімна, коли запитати з цього приводу когось з тих польських горожан, що ведуть переговори, кожний відсуне від себе відповідальність.

Словом, Поляки поборюють нас тими самими методами, якими поборювали досі. Цілий світ змінється, тільки польська душа супроти українського народу не змінилася.

Очевидно, се не значить, щоб ми платили Полякам тою самою монетою. В почуттю відповідальности за будучність нашої Республіки ми — не вважаючи на польські підбурювання до ненависти — все будемо стояти на тим, що польські горожане Республіки повинні мати всі причини бути добрими горожанами.

Однак ми знаємо, що польська душа супроти нас зміниться, — аж тоді, коли побачить, що наша Республіка стоїть так міцно й непохитно, що виступати проти неї значить, крижати собі голову о непоборний мур.

Тому всі ми, молоді і старі, мушники й жінки, селяне, робітники й інтелігенція, на горожанських становищах і на військових позиціях, лусимо всіма зусиллями, не жалючі жертв: будувати й укріплювати нашу Республіку.

Тільки о нашу міцну волю й непоборну силу розвіється ненависть польської душі до українського народу.

Галицьких, Буковинських і Угорських Українців в Києві звернулася з закликом о поміч „Дослідницької України“, утворила в м. Києві, в Михайлівському монастирі Комітет для організації запису добровольців для „Корпуса оборони Галичини“ і збору всього рода пожертв на цю справу і заложила там перший військовий відділ цього корпусу — „Загін ім. Гонта“, до якого записався уже немало наших козаків, а першим записався 6. годовою Одеської Військової Ради хер. П. Вербецький. Організація такогуж Комітету в м. Одесі і на Херсонщині доручена Головною Радою 6. поч. голові Одеської Військової Ради д-ру Ів. Луценку, а пропозиції якого Одеський Національний Союз і Національна Рада в засіданні 9—10 сього листопада ухвалили:

1. Заложити в м. Одесі для Корпуса Оборони Галичини „Одеський Гайдамацький Загін“ і запис добровольців до цього загону одчинити в помешканні Національної Ради (Малий перул ч. 8) при Вербушковому Бюро.

2. Заложити другий загін поза Одесою, на Поділлі.

3. Завласти „Одеський фонд допомоги Галичині“ і для цього:

а) одчинити окремий біжучий рахунок (кв. ч. 38) в Одеському Відділі Українбанку (Дерибасівська 12) та належних до нього кооперативах для збору жертв нашими річами (харчові продукти, одіж, білизна і т. и.)

б) одчинити збір жертв по окремим підписним листам через Господарчу Комісію Одеської Української Національної Ради.

г) звернутись до відповідних урядових і громадських інституцій за допомогою по-добровільно організуємих в ісьмоох частин і вишому їх зв'язанню, організації медично-санітарних та продовольчих відділів, а також їх транспорту.

4. Звернутись до українського громадянства поза Одесою з закликом направляти добровольців і жертви або в вище названі місця Одеської організації Допомоги Галичині, або закласти власні організації і робити все як негайніше.

5. Вислати негайно до Львова уповіжених для выяснення місць і порядку, куди і як направляти добровольців і жертви.

Покищо подається для відома тих, хто хоче йти на поміч Галичині помімо вказаних пунктів в Києві і Одесі, — що треба направлятись через Жмеринку, Волочеська до Підволочиськ. В першу чергу мають організуватись відповідні прийомні Бюро й Комітети в Жмеринці, Проскуріві, Кам'янці Подільському. Поспішаймож на поміч Голова Одеського Національного Союзу д-р Ів. Луценко, Голова Одеської Української Національної Ради П. Климович, Писар Ради А. Ключко.

Заборона київського зїзду.

Міністер внутрішніх справ Райнбот заявив А. Ніковському й В. Винниченкови, що не може дати дозволу на скликання всеукраїнського конгресу. Свій безприкладний поступок мотивує правительством тим, що Україна переживає трівожні дні й момент не надається на відкриття політичного зїзду. Заборона викликала величезне обурення, тим більше, що місцеві влади роблять усякі заходи щоб конгрес не відбувся явочним порядком.

Українське Військо.

Львів, 18. листопада 1918.
Державний Секретаріат військових справ розпочав організацію армії Республіки та назначив частинну мобілізацію. Територію Західно-української Народної Республіки поділено на три військові області (Львів, Станіславів, Тернопіль), з кот-их кожна обіймає по 4 округи. І так Львів обіймає округи: Львів, Перемишль, Рава руська й С. мбір; Станіславів обіймає

Військова місія з Києва й Одеси.

Львів, 18. листопада 1918.

Вчора ввечері приїхала у Львів військова місія з Української Держави. На чолі місії стоїть п. д-р Луценко і полковник Захарія. В очі приїхала сюди решта членів місії.

В Одесі видає таку відозву:
Заїгнатьсь, орли! В горах і відгірх Карпатських пригудилась найкраща наша Українська воля, що в кінці XII. в., за часів Романа Галицького набрала державної сили; під час мизалу татарського, в XIII. віці, за своїх королів Данила та Лєва, була вона єдиною руською волею, що устояла проти того навалу і шайги одбилася було у Татар Київ; та не устояла вона проти своїх друзів сусідів і в середиці XIV. в. була розшматована між Польщею і Угорщиною, а пізніше й Волощиною. За останніх часів, австроугорських вона складала провінції Галичину, Буковину і Угорщину. Здушеної своїм сандишним сусідями, українсько-галицький капіт. не втратив свої національності, бероняв і мавго на протаві майже 600 літ і дійшов до сучасного менту більш сильним і національно свідомим, ніж Українці російські. Сучасна світова війна і революція, що повела до розпаду Росії і Австро-Угорщини, дали волю і нашій Галицькій землі, Українці Галичини, Буковини і Угорщини об'єднались в окрему державу. Та в ама їх самоозначення не хочуть ковертатись їх одвічні й найзапек-

лімі вороги — польська шляхта. Вона везаха з ними війну, аби прилучити всю Галичину до відродженої Польщі, і намагасться до цього ганебного діла — придушення народньої волі і розшматовання української землі — прятати також сусідів Румунію й Угорщину. В цій естанції і смертельній боротьбі з своїми довговічними ворогами і гнобителями, Прикарпатська Україна, до краю зруйнована і виснажена тяжкою війною, звертається з благачням о поміч до своєї сестри, Наддніпрянської України, що уже рік як визначилась в окрему національну державу.

Хоч ми амі зараз дуже в тяжкому стані й загрожені навіть в своїй державності, проте ми мусимо допомогти нашим галицьким братам одборонити їх державність, допомогти всім, що вони просять — воєвками, зброєю, харчами, коштами, а в першу чергу збройною силою.

Злітайтесь же, орли, козаки — завзяті, на поміч братам Галичанам! Одборонім наше культурне огище, що во время люте аберегло, розвинуло і донесло до сучасного менту найдовожчі скарби, культуру й свідомість національну, і тим причинилсь до нашого сучасного державного і національного відродження. Доля Галичини тісно зв'язана і з нашою долею. Її самостійність — опора і нашої самостійності.

Не дивом її на потану ворогам! Поспішаймо на поміч всіма силами! Головна Рада

округи: Станіславів, Стрий, Коломия і Чернівці; Тернопіль обіймає округи: Тернопіль Золочів, Чортків і Бережани. Кожний з військових округів обіймає відповідну кількість політичних повітів. Таким чином перші організаційні кроки з боку військового Секретаріату зроблені.

Одночасно розпоряджено частинну мобілізацію горожан Республіки української народності, а саме: всіх гажистів бундів австрійської армії до 50 року життя, річників мужиків із здебільшею бундів австрійської армії від 1883—1900 р., річників 1901 та річників 1883—1900 черев перегляд в тих граничних повітах, де в часі війни австрійські влади не псбирала рекрутів.

На шляху нашого визволення в довголітнього ярма створення армії є негайною, невідкладною, насущною потребою. За час від 1. листопада до нині українське військо у великій частині закріпило бажання й зацікавлення народу: бути господарем на своїй землі. Сталося це у великій історичній дні 1. листопада 1918. З тою датою зв'язується по віки вічні доля нашої волі. Без сумніву й день 19. жовтня, день проголошення державності на західноукраїнських просторах не зійде в нашої пам'яті. Його вага є однаке лиш чуттєвого характеру, його значіння мало що вийшло поза повсякчасні резолюції, безнастанно ухвалювані нами на адресу бундів австрійського уряду. Важливим з'явленням того дня було неофіційне засідчення широких кругів громадянства в напрямі з'єднання в сіх українських земель. Риси історичності звинилися вагально у змаганню до власної державності; що до напрямку, що до лінії, котрою треба було йти до тієї державності, то нині можна вже відкрито сказати, наступило розширення, розділення на два нерівні табори: По одному боці стали практичні політики, по другому широка народні маси. Сьогодні за терся той розділ після недавнього одноголосного прийняття Українською Національною Радою внесення д. ра. Романа Перфецького про приготування до з'єднання всіх українських земель.

Вже так і день 19. жовтня — історичний день. Однаке історія нашої світної державності починається таки кілька днів пізніше — датою 1. листопада. Так, в тім дні, коли на ратушній вежі столичного міста і всіх державних установах гордо знявся сиво-жовтий прапор, заткнутий живими руками українського жовніра, в тім дні крісами сивого жовтія листок нової державності західної України. І вже шістнадцятий день український жовнір на вулицях Львова крісом і кровю закріплює суверенність українського народу на своїй етнографічній території. Вісімнадцятиденна завзята боротьба це і честь і слава і творча робота. З хвилею, коли в львівських вежах українсько-державний прапор, ціла країна почувалася вільною і свободною від віковичного ярма.

Вісімнадцятий день шаві бій, вісімнадцятий день салякотить боротьба, вісімнадцятий жадливо прилуковують мільони, коли по-віничиться братоубійча війна, розпочата польською молоддю із хоробитими, викривленими поняттями, епігонами минулої доби, спадком цими старого ладу. Вісімнадцятий день терпять нужду й мерзне від студени в неопалених домиках дістятисячя людиність, вісімнадцятий день примиряють з голоду на боєвій лінії тисячі мужиків, жінок і дітей та день в день падають десятки окривлених борців по обох боках з винити, котрі в добі прав усіх нації бажали б печать неволі полласти на чистину великого народу.

Український жовнір став з крісом за слухну, справдавву й святу справу. Нема сили, котра могла б відвести його від обов'язку супроти батьківщини, теперішності й будущини, перед обличчям нової карти історії людства й народів.

Всі знаємо, чого доказав наш жовнір в тих днях, і тому нема потреби ближче розводитися над ним. Згадати треба, що за час боротьби за столицю західноукраїнських земель спонтанічний, може не зовсім скоординований зразок нашого в'єська прибирає шораз то більш складений, управильний характер так під оглядом організації, стратегічних рухів, як і за організаційно організацийних форм, амісту, поширювання формаций. На наших очах в невеликих відділах виростає суцільна, одною рукою і одним мозгом та одною думкою керівнена армія.

Розпорядки державного Секретаріату військових справ йдуть далі по тім лінії. Цей крок мусимо повтрити як найгорячіше та докласти всіх зусиль, щоб як найскорше стала до розпорядження велика кавалерія, військова армія. Розуміється є це завданням нашої уряду котрий шляхом своєї державної і військової організації, як мога, скоро зрозуміє свої розпорядки. Однаке й ціла суспільність не може проминути нагоди всіма силами підперти в тім аварній роботі Військового Секретаріату. Це

тим більше важне, що наш відповідальний уряд не кличе горожан республіки ке на нову війну з завойовницькими цілями, лиш на оборону державної території, її меж перед нахабством Польків і Румунів, на закріплення народовластя, волі, справедливости, на здобуття землі.

За представництво жіноцтва в У. Н. Р.

Львів, 18. листопада 1918.

З кругів українського жіноцтва дістаємо отсі уваги:

Тимчасовий основний закон про державну самостійність Західно-української Народної Республіки постановляє, що Установчі Збори і загальні державні заступництва Республіки буде оперте на загальнім, рівнім, безпосереднім, тайнім і пропорційальнім виборчим праві без ріжничі пола. Значить, в нашій Народній Республіці прийде також українська жінка до свого права.

Колиж се так, то справедливість супроти української жінки вимагалаби, щоба вже тепер вона одержала своє заступництво в теперішнім тимчасовім законодавчім тілі Республіки, в Українській Національній Раді. Думая, же У. Н. Рада, яка ухвалила вчаше згаданий закон про виборче право жінки, не може й не буде мати нічого проти того, щоба в ній уже тепер українська жінка прийшла до голосу. Скосіб переведення сього також нетрудний. Як минулого тижня доповнено У. Н. Раду визначними громадянами, так не стоїть ніщо на перешкоді, щоб таким самим способом одержала заступництво в У. Н. Раді українська жінка.

В сій справі звертаюся передовсім до українського жіноцтва в Львові. Нехай воно порозуміється між собою й виступить перед президією У. Н. Ради з домаганням заступництва та означити кандидаток, а У. Н. Рада певне сповнить се домагання.

Вкінці ще одмо: Будемо на нашій землі Народню Республіку. Нехайже наше жіноцтво вижде до У. Н. Ради такі одинки, які своїми дотеперішніми переконаннями дають запоруку, що справді, в найближчого збереження будуть заступати й обороняти народню республіканські ідеї.

Львівська Українка.

Інтерв'ювання цісаря Карла в Шенбруні.

Львів, 18. листопада 1918.

З Відня дісталися до Львова такі вістки про цісаря Карла. В останніх днях жовтня находився він в Геделе й на кілька днів вернув до Відня. Опісля хотів знову вернути до Геделе, де лишив свої діти й велику частину свого уладження, яке в 70 вагонах перевіз свого часу до Геделе. Однаке вже в Прешбургу одержав вістку, що на Угорщині вибухла революція і що утворилася угорська національна рада, яка задумує проголосити на Угорщині республіку. Отже спільно з цісареву вернув цісар Карло до Відня. Тут старався найти охорому у тимчасового правительства Австро-Німеччини, яку й одержав. Цісар Карло висловив бажання можливо як найшвидше вийти до Швейцарії. Тимчасом осів у шенбрунській замку.

У Відні утворилася саме червона гвардія, до якої першого дня приступило більше, ніж 10,000 воєнків. Червона гвардія зажадала зрештування цісарської родини. Однаке здалася успокоїти розв'язані воєнків, та 49. полк піхоти в Санкт-Пельтен яко частину червоної гвардії перейняв сторожу коло шенбрунського замку, де інтерв'ювано цісаря Карла.

Коли до Відня приїздила делегація офіцерів держав порозуміння, вислови цісар Карло бажання поговорити з цією делегацією. Однаке офіцери держав порозуміння захвили, що вони не мають причини являтися у цісаря Карла й хочуть порозумітися тільки з тимчасовим правительством. У Відні розійшлася поголоска, що в кількох днях одержить цісар Карло дозвіл вийти до Швейцарії.

Делегація офіцерів держав порозуміння у Відні

Львів, 18. листопада 1918.

З Відня одержав у Львові вістки про те, що 10. листопада приїхала до Відня делегація офіцерів держав порозуміння, яка складалася з французького, англійського, італійського й американського штабових офіцерів. Офіцери заїхали до гостиниці „Імперіаль“ і заріз увійшли

в зносини з німецьким австрійським національним правительством. Уже тоді смертне зеро державного секретаря закордонних справ Віктора Адлера вступав д. р. Оттом Базер.

Здається, державні порозуміння вимогли вже свій плян удержати Австро-Угорщину яко союз держав під династією Габсбургів, бо чесько-словацького спротивлення проти такого пляну абсолютне не можна обороти. Крім того й Австро-Німеччина рішучо нічого не хоче чути про дальше сєйме життя з давніми австрійськими намірами.

Кількогодична конференція австро-німецького правительств з офіцерами держав порозуміння вижнила делегації, що Австро-Німеччина не має жадних економічних передумов для самостійного існування.

Щикає й характеристична справа, що в останніх днях Угорщина була вже схильна одержати давою монархію в царській формі та з'єднати з нею в худістичнім відношенню. Та запізно прийшла Мадярщина до гелози по разум і тепер нараз побачив німецький народ, що їм мусять жити далі як вала країни, етра'лема з найбогатших земель.

Чесько-словацька держава.

Львів, 18. листопада 1918.

З Праги приходять вістки, що на цілій території нової чесько-словацької держави панує зразковий порядок. Завдяки тому, же Чехи в часі чотирьох літ війни приготувалися на ту версію, яка тепер вступила, адміністративний апарат функціонує визначито від першого дня проголошення незалежності. В Празі не прийшло до найменших незгодок; харчова управа в порівнянню в попереднім місяці значне поправилася, бо в Празі певно забеременелі усіхкий види засобів поживи. Міродатні чеські круги стоять при абсолютній незалежності чесько-словацької держави серед усіх обставин й виступають з дією енергією проти всякої сєроби держав порозуміння панове зустріти Австрію яко союзна державу.

Справа Познанщини.

Берлін, 18. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну статтю в Ньюен повідомляють пізурядове:

Донесення, що польські офіцери зажадали міста Познаня і що польські легіоністи задумують увійти до Познаня, не має жадної підстави.

Листа втрат І.

В биях від 1—15. листопада 1918 включно: цивільний Августин Н. раменій, стр. Біноківський Станіслав 30 п. п. раи., стр. Бегак Іван УСС раи., стр. Бекерський Петро УСС раи., улан Бабяк Михайло 7 п. уланів раи., стр. Бурчак Микола 19 п. стр. раи., цив. Бірк Ела раи., стр. Джанджалас Михайло УСС раи., стр. Дубак Максим добров. убитий, стр. Делік Юрко добр. раи., стр. Девітій Йосиф УСС раи., стр. Дем'якський Іван 30 п. стр. раи., хор. Деркач Пилип УСС раи., стр. Данілюк Юрко УСС раи., цив. Друкер Моріц раи., стр. Дел'якський Діонізій 90 п. п. помер у госп. шпиталі, добров. Фляйшер Федько 19 п. стр. раи., цив. Файрштерн Маер цив. раи., стр. Федорівшин Василь УСС раи., цивільний Фіга Михайло УСС номер, стр. Фридрал Гриць УСС номер, стр. Фіс: Гриць УСС, номер, вістун Фічора Іван 19 п. п. ранений, стр. Федорівшин Михайло добр. раи., цив. Фель: Отілія ризена, одмор. десятник Фьлорчак Альоїс добр. раи., цив. Фрідман Пінкас раи., стр. Фігура Антія 19 п. стр. раи., цив. Фельчер Маркус раи., добров. фельд. Грех Іван раи., стр. Гуша Никола 36 п. стр. раи., стр. Гітський Іван добров. раи., добров. Гартенберг Захарій раи., стр. Гей Михайло УСС раи., стр. Галя Іван вартовий хурінь 50 раи., стр. Гісортіан Іван 41 п. п. добров. раи., стр. Грінблат Бернар добр. раи., стр. Гульва Яким УСС раи., стр. Гей Никола УСС вілівах сміт. поїздом в сторону Золочева, стр. Гурава Петро добров. убитий, цивільний Готліб Теодор ранений, земліничник Гриць Артам раи., стр. Ганляук Фель 35 п. стр. раи., польовий артилерист Горощко Іван раи., стр. Голошко Дмитро добров. раи. Усі ранені, крім одного, є в гарн. шпиталі 14.

Під увагу!

Всі, що їдуть на провінцію, нахай беруть з собою „Діло“, ба почтовий рух здержаний.

Добровольці до Української Національної Армії зголошуються у Львові при ул. Курновій ч. 12.

До людности Львова.

Укр. Команда міста Львова оголошує: Лучаються випадки, що темні елементи боєвою лінією стріляють на українське військо з приватних та публичних домів і загрожують життю невинних осіб, через що мешканців деяких домів потягається до відвіданості, причім може й невинні особи готерувати кару.

Щоби запобігти сему, приказується: 1) усі брами мають бути через цілий день зачинені.

2) в кождім домі завести чергову службу брामी і то ось таким способом: від год. 8 ранком до 6 вечером держати службу по черзі семі мешканці дому, а від 6 веч. до 8 ранком сторож.

Чергову службу сповняти в тей спосіб: усі особи, які виходять на місто, мусять зголошувати черговому причину виходу та місце побуту.

Усі особи, які входять до чужих домів, мають також зголошуватись черговому, та подати йому докладно до кого приходять, та по що.

В кождім домі має властитель (а разі недрисутности завідуючий або сторож) зробити негайно докладний спис усіх мешканців від 14 року життя та умістити при вході на виднім місці.

На случай стріляння з каменців потягнеться безоглядно орган повначий службу до відвіданості.

Приказ сей входить в життя з днем 19. листопада 1918.

Маринювич в. р. полковник.

Тимчасовий розпорядок

Державного Секретаріату для Торговлі й Промислу Західно-української Народної Республіки

в справі заборони вивозу нафти й всяких нафтових продуктів за границі Західно-української Народної Республіки.

1. Вивіз нафтової ропи й всіх її перетворів (бензини, нафти, машинового олію і циліндрового, голуубого олію, парафіна, всяких смарів, відпадків і ин., а так само земного воску (озокориту) поза границі Західно-української Народної Республіки безумовно забороняється.

2. Всякий вивіз вище згаданих продуктів за границі держави може нестунити лише за дозволом Державного Секретаріату для торговлі й промислу.

Львів, дня 15. листопада 1918.

Державний Секретаріат для торговлі і промислу.

До лікарів-Українців.

Наказ

Вивіться всі лікарі-Українці до 50 го року життя зголоситися негайно в Державному Секретаріаті військових справ, Львів, Намісництво, II. поверх в годинах між 8—12 перед полуднем, в ціли приділення ко служби.

Державний Секретаріат Військових Справ: Вітовський, отаман в. р. д-р Білас оти.-лікар в. р.

Чи на довго?

(З військових кіругів.)

Більше н'ж двотижневні бої у Львові завдали мешканців домів, положених в районах, захоплених бойовими операціями, в дуже прикре подолження. Людність, котсім несприятна в боротьбі, терпить не лише безпосередно від куль, які садіють до мешкань, убиваючи і раничи багатьох, але й не менше через те, що боса спертці відняли сих людей цілковито від світа, лишили всякої свободи рухів і засушили на голод та нужду. Життя цивільної людности в боєвих районах стало просто неможлими і погіршувалося в дня на день ще й через нестачу всякої санітарної та поліційної допомоги. Тисячі мешканців стояли перед обличчям смерті.

Все це наслідки польського опору проти української влади, наслідки божевільного остоювання в пережитими претензіями занування польської національної меншости над українською більшостою, наслідки змагань, яких в нинішніх часах ніякими розумними оправданнями не можна оправдати. І вину за катастрофічне положення частини львівської людности несомно не лиш ті шовіністичні польські легіоністи, що зоружили і взяли під свою команду ватаги міського шумовиння, але може в ще більший мірі ті польські горожане, що поперують їх морально й матеріально, помагують їм чинно, дають їм захист і відступають свої доми на засідки проти українських жовнірів, уможливаючи їм творення кріпких баз до ворожих операцій проти української оружної сили.

Але загрожена людність столиці краю не могла довше ждати на час, коли польська бейка зрозуміє безуспішність свого опору проти нової української влади й звалить дальші вуличні бої. Крайня нужда заставила мешканців районів, захоплених бойовими операціями, звернутися до польської бойової команди в преханням, щоб вийшла в порозуміння з начальною командою українських військ в ціли обовільного звільнення оружі бозай на такий час, аби можна було поховати небіжчиків, забезпечитися в засоби осживи та есентуально перенестися в райони міста, де не ведуться вуличні бої. І дійсно в того роду пропозиціями явилася в Українській Національній Раді і в Начальній Команді українських військ делегація, зложена в видніших представників польського громадянства та заступників польської бойової команди. Після арілої розваги наша політичка й військова власть згодилася на пре-кладане звільнення оружі, кермуючися виключно людськими почуваннями.

З нинішнім днем на всіх бойових позиціях у Львові розпочався дводневний ровем. З нашої сторони застановлено всякі воєнні операції й людність загрожених міських районів має нагоду упорядкувати свої життєві справи й відітхнути. Чи довго це буде тривати й чи звільнення оружі доведе до перемиря між воюючими сторонами й оконченого порозуміння між обома народностями, заселяючими столицю нової української республіки, це вже не від нас залежить. Це вже річ розваги й політичного розуму противної сторони. Ми ждемо спокійно і на жаль вже першого дня не бачимо по польській боєвій стороні тих прикмет. Не звважаючи на звільнення оружі, з польської сторони падууть і там дальше вистріли, й то не лиш до наших воєнків, але й до цивільної людности. З польської сторони не видно дальше ві чесних способів боротьби, ні перестерігання бойових приписів та умов. На консеквенції такого поведення не треба буде довго ждати. Маємо достаточну сил, щоб з таким ворогом покінчити так, як він на це заслугоє.

Незалежна соціалдемократія в Німеччині до сумління антантських співтоваришів.

Берлін, 17. листопада 1918.

Радіотелеграфічна станція в Науен доносять:

Незалежна соціал-демократична партія Німеччини звернулася до Інтернаціонального робітництва і партійних товаришів з покликом проти господарських точок умов звільнення зброї. Поклик казує, що німецька революція не є вже предметом тути і бажання, лиш живою дійсністю. Забезпечення миру, відбудова зчищеного господарства, відбудова соціалістичної громади, отсе наші великі завдання. Наш народ кривавиться безчисленими ранами, котрі завдала йому злочинна політика посядінчих клас. Лиш координацію всіх сил поведеться на румсвидах старого світу збудувати новий лад рівности і братерства. Важкі умови звільнення оружі непомірно утруднює це завдання. Німецькі політики, котрі заключили берестейський договір, не мають права нарікати, що антанта поводиться з ними рівним способом. Ми одначе а усюю рішучістю поборювали той договір, як рівнож бузаретський мир. Ми почувалися тоді безсильними перенести той акт насилля. Але змагання напавити ту несправданність скріпило наші сили до найвищої революційної сили.

Тепер, коли світ освободжений від тиску

прусського милітаризму, завданням італійських товаришів є прийняти позітику насилля і не класти очей під нозу війну. Апелуюмо до класової солідарности й почуття справедливости в певности, що насилля над нами не вистеме місця. Йдіть нашим шляхом, а тоді знебо година упадує соціалізму в цілім світі. Нехай живе Інтернаціональний соціалізм! Нехай живе солідарність народів!

Звідомлення Начальної Команди Українських Військ

з дня 18. листопада 1918.

На горяче бажання польських громадянських кіругів, а також на проханія нашої порожої сторони Начальна Команда українських військ у Львові згодилася на 48-годинне звільнення оружі у всіх бойових районах. Ровем почався дня 18. листопада с. р. о 6 год. рано, одначе може бути зірваний за попередним тригодинним виповідженням. Один пушочний вистріл нашої артилерії має повідомити мешканців загрожених районів про есентуальне підняття дальших воєнних операцій.

Вчорашній день був доволі оживлений. На Стрийським передмістю сильні ворожі ватаги продерлись рано крізь парк і старались дістатися дальше в сторону міста. Боротьба тривала до вечера, Поляки поновляли кілька разів свої наступи, одначе потерпіли сильне поразження і з великими втратами мусли завернути.

В районі Клепарівської вулиці ворожі сили наступали ціле пополудне, головно на вул. Газову і Під Дубом, стрічаючись з завзятою опором жидівської міліції. При підмозі наших відділів ворога відкинено назад на давні позиції. Залога касарні поліції підбила в ночи ворожий атак від вул. Яховича.

Мимо звільнення оружі Поляки підпалили нині рано один бряк коло касарні Фердинанда. В інших районах без перемиря.

Шеф штабу.

Наказ

Державного Секретаріату Військових Справ.

Офіцери артилеристи, які не мають дотепер приділення при артилерії, мають негайно зголоситися в Секретаріаті Військових Справ у референта артилерії сотника Боредівича, Намісництво, II в., двері 93.

Львів, дня 18. листопада 1918.

Державний Секретар Військових Справ: Вітовський в. р.

Референт артилерії:

Боредівич, сотник, в. р.

Всі носять! ВІД'ЗНАНУ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ

на спомин резолюції і свободи України 1917 р. з воєнно-срібного металю.

1 К. 50 с.

Копієти і Товариства повинні замовляти заздалегідь, щоб не час дістали. — Влість в Закарпат'ї Львів вул. Руська, 10. — Влість в Закарпат'ї Львів вул. Руська, 20. 11 1-2

НОВИНКИ.

Львів, 8 листопада 1918

— Проект німецького закону до німецьких установчих зборів. Через радіотелеграфічну станцію в Науен повідомлено наукаряме, що протягом 16. листопада мала уюлати проект виборчого закону до установчих зборів. З пруського міністерством внутрішніх справ урядове до умови, що цей проект рішучесно має також силу для виборів до пруських установчих зборів.

— Секре аріат приці й суспільної опіки уряду в буцім налі-никоті, II. квартал, числа дверей 128—129.

— Від Українського Харчового Уряду. Потрібні зараз мушени з вищою освітою до в'їзду на посади для Українського Харчового

Уряду. Згоджуватися лише в письмовним рішеннях усіх зазначених до Українського Харчового Уряду у Львові вул. Руска ч. 20.

— В справі оголошення де цивільної служби в державних урядах подається до відома, що не мають оголошуватися урядники, які дотепер займали вже урядові становища, а яких уряди хвилює висловити: вони мають викінчити службу, щоб даніше підняти свою службу з хвилею уручнення цих урядів. Зате укладіть собі обов'язки, які досі не були заняті в нікій державній уряді, або займали службові становища, які в австрійській українській владі стали безпредметними, мають згоджуватися в канцелярії Української Національної Ради, Бляхарська 9, II. поверх в діні втегисни їх до свідення. Урядники-Українці, які ще досі перебувають в західних повітах бувають Галичина, мають як найскорше перенестися в границі Західно-Української Народньої Республіки.

— Австрійські війська на західнім фронті. В обох австро-угорських дивізіях, які ввійшли на західнім фронті, відбуло загальне повстання. З початком падіння заявили делегації військ, що не хочуть даліше боротися. Австрійська й німецька дивізії покинули стрілецькі роти й пішли маршем до дому. Наслідком того вдалося Американцям посунутися аж в околиці Седану й велика частина німецького фронту почала хитатися.

— Новий кабінет у Білорусі. По відомостях одержаних у квітських міністерстві захардонних справ у Мінську справа з організацією влади білоруської республіки майже вирішена. Як члени майбутнього білоруського уряду стане, певно, голова білоруської місії на Україні Англій Лудцевич. Тоді А. Лудцевич уже майже сформував кабінет на коаліційних підставах. У кабінеті матимуть своє представництво майже всі громадські й політичні групи Білорусі.

— Німецьке правительство в справі колонізації. Радіографічна станція в Науен повідомля, що в німецьке правительство заявлено, що ті колоністи, котрі знаходяться в Німеччині, а котрі не задувають там жити, матимуть нагод негалише повернути до рідного краю. Проте, слухає відчуває тяжку долю колоністів на чужині так само, як і тяжку долю німецьких в колоніях за границею. Вони свідчаться що в колоніях всюди обходяться як найлюдише. Німецьке правительтво звичайно владі інтереси виждати при добровільній згодою до даної хвилі, бо відплив колоністів в бою до найбільших шкід для них і для населення.

— Доля династії Гогенцолернів. З хвилею виходу німецької революції імператор Вільгельм утік разом з головою своєї квартири. Де далі втік вті, держав в таємниці. Прозородібно живе в якійсь замку. Кажуть, що німецького настуника престолоді. Однак правдоподібно річ, що він, як і батько, досі сховався. Вважаю арешти в арешта Вільгельма не вступити. А так само нова німецька влада досі виває, що не усунула династії Гогенцолернів. Однак це не має жадного практичного значіння, бо імператор Вільгельм фактично не має жадної сили.

— Як австро-угорська армія вийде при своїм відверті Україну, Київське міністерство шляхів одержало таку телеграму: „Повідомляю, що деякі австро-угорської армії, вчепивши дисципліну, чинять на станціях масові надзвичайні служачини й загрожуючи вбивствами, осеруть вагони й паровози. Вантаж з вагонів і вагонів розкладається, в станції прохають допомоги, але її не має. Особито звертається до представника голови ради міністрів отамана Гарка, прохаючи його допомогти, також просити допомоги у німецького командування, але з цього нічого не вийшло. Також станоміще відбувається відсутність палива для паровозів, бо воно не мають можливості доставити його в необхідні пункти, викладаючи паливо в вагони і працюючи доставлення вагонів. Між іншим, в місцевості Барулі, Слободії й на станціях участку Ровдильна—Бірюла—Ванярка згоріла маса військ, котрі загрожують зростом в вимаганні відправлення їх до дому. У Ровдильній полку війською ешелонів, які зірвали на станці, розбили 14 вагонів з румом і зникли. Почали бешкетувати й грабувати залізничні сили. Убито одного старшини, тяжко поранено служачого й пасажирів. На станції Врожайні воєни переміщали в вагонів тисячу в діні маршів на рейки, а самі займали вагони себе. З криком повідомляють, що в вагоні діє рабство в звичайно виволоно вазнів. У вагоні вояки вступили до станції Крижополь, де грабують все по дорозі. Начальник відділу „Діло“

Крім того в станції Євград повідомляють: „У вагоні австрійські вояки грабують стацію

і вагони. До бунтівників приєднується темний елемент.

З Новоселиці повідомляють: „з 4. надоліста до сучасного менту вогляду на збільшений пізді Австрійців, які залишають своє майно, місцеве населення почало грабувати й бити магазини. Австрійське майно, між котрим було дуже багачко горілки, пограбовано й грабники повивалися. Іде стрілянина з рушницями, кулеметами і ручних бомб. Охорона місцевих Новоселиць прийшла на поміч, але повинна була піти назад. Розграбовано вагони з вантажем.

— Німецькі офіцери, як доносить „Berliner Lokal-Anzeiger“, стали на груті нового ладу й не мають ніякої думки ворожо виступити проти нового правительтва. Одні офіцери поставили себе вже в розпорядження нового правительтва, а інші також готові помагати при удержанню й переведенню нового ладу.

— Забава йде далі. Важкі дні, котрі переживає тепер ціла країна і столиця, не здержують всяких воєнних злокувачів віддаватися широкій забаві. Офіцерська патруля, що переходила позавчора о 10. год. вечером попри Краківський готель у Львові, застрілила, що в одній із фронтонних кімнат відбуваються якісь крикливі збори. Патруля увійшла до середини і встала в кімнаті коло двайцять осіб, що в жіночій товаристві пили і грали в карти. З огляду на те, що гра в карти була газардова, патруля сконфіскувала знайдену на столі готівку в сумі 4800 корон, а учасникам „забави“ приказано розійтися. Гроші відставлено до Начальної Команди.

— Англійський кружляк в Одесі. Один інженір, що вїхав в Одесу до Києва, оповідає, що до Одеси надійшов англійський кружляк. З міста вїржено негайно делегацію від української й чужої влади, а також від міської самоврядування. Незабаром в кружляк вїїшла на беріг місія державного розуміння, котра в екіпажах поїхала до міста. Мешканці Одеси, що повиходили масами на вулицю, радісно вїтали гостей, закидаючи їх цвітами.

— Перша поміч при Начальній Команді українській вадумує уладити чотиротижневий безплатний курс для фахових самаританок, які по укінченню курсу будуть приділені до служби у наших шпиталях. Курс обмежується на разі до числа 20 осіб. Особи інтелігентні, що мають охоту присвятитися тій службі, звольте зголошуватися в Народній Домі у саніт. хорунжого Скоморовського.

— Для львівського повіту. Повітовий Державний Комісаріят львівського повіту міститься у Львові при вул. Бляхарській ч. 11. II. поверх і туди всі громади цілого львівського повіту мають звертатися у всяких справах, які торкаються теверішньої діяльності всіх місцевих органів. Проте перенесення урядівання до будинку бувшого львівського староства при вул. Третього Мая окремо повідомляється громадській уряди. Агенції Комісаріату провадять державний комісар д-р Стефан Вітвицький, красний адебат у Львові, устатовлений Українською Національною Радою, в'їждю уповноважений діловодчик Ілько Дасий, організаційний інспектор „Сільського Господаря“ у Львові.

Установлення влади У. Н. Р. в краю.

Підгайчина.

Відділ воєнків під проводом поручника Михайла Гої увїшов 5. надоліста рано до Підгайців і розоруживши відділ жандармерії, почав переїмання урядів. Гурток української інтелігенції десигнував Осипа Тинчаківського перейняти тимчасово Комісаріат У. Н. Ради. Увійшовши до давнього староства в гуртком старшої інтелігенції і представників міщан, перейняв комісар без ніякої перешкоди урядівання від бувшого старости Танського, відбираючи акти давнього староства та касу й опечатавши бюро. Всіх урядник в староства звільнено з посади, заявляючи їм, що евентуальне приймете їх до служби Українській Державі залежно від затвердження У. Н. Р. у Львові. Всі інші уряди поличено на дальше в урядівання, зажадавши від них урядівання в українській мові. З огляду на недостачу охочих обітників замкнено новим рішучу експозитуру, а повітову раду розвизано заявляючи, що дальше її існування як уряду залежить від У. Н. Р.

Того самого дня увечері гурток місцевої й помісної інтелігенції вибрав заступником комісара елевонтов. судію ногає, канд. Ізана Ганаса, а усталивши скількість членів повітового комітету на 7 осіб, вибрав 5 членів української народности. Інших двох членів вибрали в своїй організації Польки і й Жиди і, а про це повідомили комісара. Організацію громад увів ко

місар в життя тим способом, що назначив грошадських комісарів і їх заступників на основі опінії інтелігенції й поручив новоназначеним комісарам переведення вибору комітету з 5 осіб, зложеного на зборах свідомих і поважних селян.

Для удержання ладу й порядку в повіті реакцізовано всі дотеперішні станції жандармерії в повіті прийнявши до служби виключно самих Українців. Крім цього позучено громадським комісарам створення озброєних мітних варт. Бою на упріва оголосила виїжковий стан в повіті й видала всякі розторядки в справі удержання ладу та спокою в повіті. Нарешті в повіті вадумує спокій. Поттораджено перегляд 12. річників, себго від 1901 до 1890 р., котрий в дніх 11, 12 і 13 буде переведений.

Персональний склад комісаріату слідуючий: Крім комісара та його заступника урядують комісар Володимир Баранецький, бушній концептовий практикант давнього намісництва Стефан Шмунда, бувший повітовий секретар бувшого староства Василь Рудий, бувший старший офіціант давнього староства, Дантро Сна й Іван Кутяк, бушній офіціант давнього староства. Існує порозуміння з сусідними комісаріатами.

ОПОВІСТКИ.

Второк, 19 лютого 1918.
Намі: греко-кат. Павла і Констант. — рим-кат. Елісавета.
Вівторок греко-катол Броня і Лавара — рим-кат. Фелікса

ОГОЛОШЕННЯ.

Семен Мацькевич, відоружий Війська, шле рідні й знакоми послі в львівської „Цитаделі“.

Д-ра Авсшнітта в Бучачі повідомляють Стефця, Мадфеси й Сафіри, що здорові, та просять о вісти. 857 1—

Родина Шимона Бегляйтера у Львові є здорова, просить Германа Мемшайна урядника суду в Стрию повідомити про це Івк. Зай-Фельза у Відні II, Ausstellungsplatz Nr. 31/II. 858 1—

Глядаю умебльованої кімнати. Ласкаві оголошення на адресу: Мельник Вляхарська ч. 18 I. поверх. 859 1—3

Дунечко Стрий. Ма усі у Львові здорові, ситі і безпечні. Чи Олісь вернув домі? Пишіть про себе. Деліс. 1—2

Підх У С. С. Голинський Василь — повідомляє Манусика, рідню і знакоми, що живе здоров у Львові — „Цитаделя“. 2—2

Стефа Когутівна є у Львові — здорова, просять о звістку від родини в Пятанчав. 819 2—2

Олена Ол. Долнерова в Житоїрі повідомляє рідню, що є здорова — мешкає у Львові, ул. Мілецького ч. 2. — Київські друзі ніки проситесь передруковати отсю оповістку 851 2—

Гетьо у Львові, знятий як шредитимі здорові 853 2—

Прощу повідомити **п. Кранца в Лопатині,** що у Львові всі здорові. Син в Лодигієвці. КАГАНЕ Львів, Ягайлонська 17. 856 2—

Прощу ласкаво повідомити **В. Мазястирського Івк. в Лїську,** що жінка його і дїти здорові. 855 2—

ПЕЧАТКИ на науковій і меале табличці і на писмязвогне солідно по надшеших діє
МАЧО ГЛАЗЕРМАН
— ритівник, —
у ЛЬВОВІ,
вул. Сингустська ч. 19. 810 1—